

Ísland ljóstengt 2021

Fyrirkomulag og skilmálar lokaúthlutunar styrkja til uppbyggingar sveitarfélaga á ljósleiðarakerfum í dreifbýli

Ísland ljóstengt er tímabundið landsátak stjórnvalda til uppbyggingar sveitarfélaga á ljósleiðarakerfum í dreifbýli utan markaðssvæða. Fyrirliggjandi samningar og samþykkt tilboð fjarskiptasjóðs ná þegar til langflestra styrkhæfra staða í dreifbýli landsins. Fjarskiptasjóður undirbýr nú fyrir hönd ríkisins lokaúthlutanir á styrkjum á grundvelli verkefnisins.

Hér er einkum horft til landsvæða með styrkhæfum byggingum. Síður er horft til stakra bygginga á svæðum þar sem ljósleiðari hefur áður verið lagður eða sem mjög dýrt yrði að tengja með ljósleiðara. Allar gildar umsóknir verða þó metnar, þrátt fyrir þessar almennu áherslur. Fjarskiptasjóður áskilur sér rétt til þess að nota aðrar valaðferðir en áður og mun því meta og taka sjálfstæða afstöðu til hverrar umsóknar.

Umsóknarfyrirkomulag 2021

A-hluti

Um er að ræða n.k. forval þar sem áhugasöm sveitarfélög sýna fram á nauðsynlegan undirbúning fyrir styrkta ljósleiðarauppbyggingu. Í skjalinu „Umsóknargögn Ísland ljóstengt 2021“ eru umbeðnar upplýsingar tilgreindar. Sveitarfélög, sem að mati fjarskiptasjóðs skila inn ásættanlegum gögnum í A-hluta, eiga kost á þátttöku í B-hluta.

B-hluti

Um er að ræða eiginlega styrkumsókn. Einungis þarf að skrá fjölda staða sem sótt er um styrk fyrir og heildarstyrkuppþæð. Hverju sveitarfélagi verður heimilt að senda inn allt að 6 sjálfstæðar styrkumsóknir, t.d. ef landfræðilegar aðstæður eru þannig að eðlilegt sé að skipta ljósleiðarauppbyggingu í áfanga og kostnaður við tengingu staða er mismunandi eftir áföngum. Hægt verður að senda inn umsókn vegna hvers áfanga fyrir sig og skal auðkenna þær umsóknir með númeri. Sveitarfélög geta jafnframt sótt um allt að þrjár mismunandi styrkuppþæðir vegna hvers verkáfanga. Sendi sveitarfélag inn þrjár misháar styrkbeiðnir vegna sama verkáfanga sem inniheldur sömu staði, þá getur fernt gerst:

- Þrjár styrkbeiðnir koma til greina og samþykkir sveitarfélagið væntanlega hæsta styrkinn.
- Tvær lægri styrkbeiðnirnar koma til greina og samþykkir sveitarfélagið væntanlega hærri styrkinn.
- Lægsta styrkbeiðnin kemur einungis til greina og samþykkir sveitarfélagið væntanlega þann styrk.
- Engin styrkbeiðni kemur til greina og málið nær ekki lengra.

Hugmyndin er sú að sveitarfélag geti t.a.m. ákveðið hæstu styrkbeiðni sem æskilegt framlag ríkisins og lægstu styrkbeiðni sem lágmarks framlag ríkisins til að sveitarfélag geti skuldbundið sig til að hefja framkvæmdir. Allar fjárhæðir í umfjöllun um kostnað og í styrkbeiðnum skulu vera án virðisaukaskatts.

Almennt

Markmið stjórnvalda er að bætti ríkisins í fjármögnun átaksverkefnis um ljósleiðaravæðingu dreifbýlis á Íslandi utan markaðssvæða, Ísland ljóstengt, ljúki árið 2021. Verkefnið er liður í stefnu stjórnvalda um ljósleiðaravæðingu alls landsins fyrir árslok 2025. Þörf er m.a. á uppbyggingu ljósleiðarkerfa utan þéttbýlis til að ná því markmiði. Nýta skal samlegð með öðrum framkvæmdum og fyrirliggjandi fjarskiptainviði eftir því sem kostur er, leiði það til hagkvæmari uppbyggingar en ella. Aðild innviðafyrirtækja er ákjósanleg sé hún kostur bæði til að tryggja uppbyggingu og eftir atvikum m.a. endurnýjun ljósleiðarastofnnetts, tengingu fjarskiptastaða og veitumannvirkja og til að dreifa kostnaði á fleiri aðila gegn því að tekið verði tillit til þeirra þarfa. Fjarskiptasjóður er ábyrgðar- og framkvæmdaraðili verkefnisins Ísland ljóstengt og greiðandi fyrir hönd ríkisins. Sjóðurinn hefur umsjón með fyrirkomulagi þess, rekstri styrktarsamninga ásamt eftirliti með árangri. Kerfið sem byggt er skal hanna fyrir opinn aðgang (e. Open Access) með nægum fjölda ljósleiðaraþráða. Lögð skal áhersla á framtíðarvirkni og áratuga endingu fyrir framtíðarþróun sem felur í sér vaxandi eftirspurn eftir tengingum og aukinni bandvídd.

Úthlutun styrkja

Ljósleiðaravæðing verður á forræði og ábyrgð þeirra sveitarfélaga sem hljóta styrk frá ríkinu vegna verkefna ársins 2021. Veitingu styrkja fylgja eftirtalin almenn skilyrði:

1. Styrkur rennur aðeins til sveitarfélaga til ljósleiðaravæðingar í dreifbýli, þar sem er hvorki nú í boði né staðfest áform markaðsaðila um að bjóða upp á a.m.k. 100 Mb/s þráðbundna tengingu.
2. Staðir sem voru tengdir ljósleiðara 2020 eða fyrir eða hafa áður hlotið styrk til ljósleiðaratengingar eru ekki styrkhæfir.
3. Sveitarfélag þarf að sýna fram á að það verði tilbúið til framkvæmda á árinu 2021 m.a. hvað varðar fjármögnun og fyrirkomulag verksins.
4. Sveitarfélag ráðstafar styrknum með þeim hætti sem best hentar til uppbyggingar ljósleiðarakerfis t.d. með uppbyggingu eigin kerfis eða með því að fela öðrum uppbyggingu og rekstur kerfisins.
5. Styrkur frá fjarskiptasjóði rennur því aðeins til sveitarfélaga, ekki fyrirtækja eða annarra.
6. Heimilt er að innheimta tengi- eða stofngjald hjá þeim sem tengjast kerfinu. Sveitarfélagi er í sjálfsvald sett hvert tengi- eða stofngjald verður.
7. Lágmarksframlag sveitarfélags ásamt tengi- eða stofngjaldi notanda er samtals 500.000 kr. án vsk. fyrir hvern styrktan stað.
9. Styrkur verður veittur til að leggja og tengja nýja ljósleiðarastrengi óháð því hvort strengurinn er lagður í fyrirliggjandi ídráttarrör, í nýtt ídráttarrör eða beint í jörðu.
10. Komi til þess að sveitarfélag selji ljósleiðarakerfið innan 10 ára frá styrkveitingu fyrir jafnháa eða hærra upphæð en sem nemur bókfærðum byggingarkostnaði, framreiknuðum til söludags samkvæmt byggingarvísitölu, þá skal endurgreiða fjarskiptasjóði veittan styrk. Ef söluverð er lægra en nemur sama byggingarkostnaði skal á sama máta endurgreiða fjárhæð sem jafngildir hlutfalli styrks fjarskiptasjóðs í byggingarkostnaðinum.
11. Sveitarfélög mega sækja um styrki ein sér eða saman.
12. Gerður verður samningur við viðkomandi sveitarfélög um verkefnið og styrkinn.
13. Sveitarfélagið kynnir verkefnið fyrir íbúum og öðrum með aðsetur í sveitarfélaginu, sér um að útvega skuldbindingar frá íbúum/húseigendum um þátttöku og annast öll leyfismál.

14. Dugi styrkfjárhæð til ráðstöfunar aðeins til að styrkja tengingu hluta styrkhæfra staða í því sveitarfélagi sem síðast kemur til greina þá stendur sá styrkur engu að síður til boða óski sveitarfélagið eftir því. Að öðrum kosti er styrknum ráðstafað af stjórn fjarskiptasjóðs.

Tæknilegir skilmálar

15. Kerfið sem byggt er skal hanna fyrir opinn aðgang (e. Open Access).

16. Lögð skal áhersla á framtíðarvirkni og áratuga endingu fyrir framtíðarþróun sem felur í sér vaxandi eftirspurn eftir tengingum og aukinni bandvidd.

17. Sveitarfélag útbýr nákvæman staðalista, það er lista yfir staði sem styrkja á tengingu við ljósleiðara, á formi sem Póst- og fjarskiptastofnun útbýr og heldur utan um. Á listann fara staðir sem uppfylla annað eða bæði eftirfarandi skilyrða:

- Þar er einstaklingur skráður til lögheimilis og er þar með heilsársbúsetu
- Þar er lögðili með heilsársstarfsemi í viðkomandi byggingu

18. Aðrir óstyrkhæfir staðir mega vera á listanum, kyrfilega merktir sem slíkir, sé ætlunin að þeir verði tengdir eða bjóðist að fá tengingu þrátt fyrir að teljast ekki styrkhæfir á grundvelli Ísland ljóstengt.

19. Tengja á eina byggingu (fasteign) á hverjum stað samkvæmt staðalista.

20. Kirkjur, veiðihús, félagsheimili, fjarskiptastaðir, veitumannvirki o.s.frv. eru styrkhæfir staðir ef þar er heilsársstarfsemi þótt hún sé mismikil eftir árstímum.

21. Fjárhús, hesthús, tækjaskemmur og önnur útihús sem tilheyra býli eru ekki styrkhæf. Sömuleiðis fæst ekki styrkur fyrir tengingu gistihúsa til útleigu.

22. Ísland ljóstengt áskilur sér rétt til að sannreyna staðalista og endurskoða styrkgreiðslu vegna staða sem vafi er um hvort uppfylla skilyrðin.

23. Heimilt er að tengja hvaða byggingu sem er, sem hluta af ljósleiðaravæðingu sveitarfélags, þótt styrkveiting sé aðeins vegna bygginga sem uppfylla skilyrðin.

24. Styrkur er aðeins veittur fyrir upphafskostnaði (án virðisaukaskatts) vegna byggingar hjávirks (e. passive) varanlegs hluta ljósleiðarakerfisins.

25. Styrkur er ekki veittur fyrir virkum fjarskiptabúnaði (e. active) sem þarf til að veita þjónustu yfir ljósleiðarakerfið. Gert er ráð fyrir að þessi búnaður sé bæði margbreytilegur og síbreytilegur og hann þurfi að endurnýja í samræmi við tækniþróun.

26. Styrkur er ekki veittur fyrir rekstri ljósleiðarakerfisins.

27. Nýta á eins og kostur er hagkvæma samlegð með öðrum framkvæmdum sveitarfélaga eða annarra aðila, til nýbyggingar og áframhaldandi uppbyggingar fyrirbyggjandi kerfa, með það að markmiði að ljúka tengingu áður hafinna verka og til að leggja ljósleiðararör eða ljósleiðarastreng með endurnýjun eða uppbyggingu annarra veitna.

28. Heimilt er að nota styrkinn til að leggja ljósleiðarastrengi í þegar lögð ídráttarrör svo fremi sem strengurinn liggir frá alla leið frá tengimiðstöð inn fyrir útvegg í húsi notanda.

29. Hönnun ljósleiðarakerfis þarf að minnsta kosti að ná til allra staða sem uppfylla lið 17 hér að ofan í dreifbýli í sveitarfélagi þó að framkvæmdin nái aðeins til hluta sveitarfélagsins. Taka skal mið af veitufamkvæmdum og öðrum framkvæmdum til að hámarka samlegð eftir því sem kostur er.

30. Hönnun kerfis skal vera þannig að það verði byggt til framtíðar og með tilliti til örrar þróunar í fjarskiptatækni.

31. Hönnun ljósleiðarakerfisins á að vera samkvæmt viðmiðum um næstu kynslóð ljósleiðara aðgangsneta (NGA - Next Generation Access network).
32. Kerfið sem byggt verður á að vera með ríflegum fjölda ljósleiðaraþróa þannig að tryggt verði að allir styrkhæfir staðir sem þess óska geti fengið aðgang að heilum óskiptum ljósleiðurum milli staðar og símsstöðvar eða viðeigandi tengimiðstöðvar. Nýta má fyrirbyggjandi fjarskiptainnviði leiði það til hagkvæmari uppbyggingar og reksturs þó að þeir uppfylli ekki framangreint.
33. Kerfið skal vera þannig byggt að þar sem eru sendastaðir fjarskipta eða sem næst þeim verði til staðar lausir ljósleiðaraþræðir og tengimöguleiki til að hægt verði að tengja þessa staði við ljósleiðarakerfið. Tenging staðanna er ekki skilyrði.
34. Ljósleiðarkerfið skal byggt þannig að það verði tengjanlegt við stofnnet fjarskipta um landið. Það nái því til tengistaðar fjarskipta þar sem fánleg er/verður öflug baknetstenging.
35. Ljósleiðarakerfið skal byggt þannig að tengimiðjur (safnstöðvar/miðstöðvar) verði eins fáar og kostur er. Sveitarfélög eru hvött til þess að hafa tengimiðjur í húsnæði þar sem hagkvæmt jafnt aðgengi fjarskiptafyrirtækja er tryggt.
36. Hafa skal samráð við fjarskiptasjóð um endanlegt leiðaval og hönnun m.a. til að tryggja samræmi milli sveitarfélaga og landssvæða, hagkvæmni og hagsmuni opinberra aðila. Fjarskiptasjóður áskilur sér rétt til að fara fram á rökstuðning fyrir, og eftir atvikum úrbætur á kerfishönnun sveitarfélags á grundvelli hagkvæmnisjónarmiða og öryggissjónarmiða eftir atvikum.
37. Aðilar í opinberri eigu skulu hafa möguleika á að eignast hluta ljósleiðarakerfisins, t.d. nokkra ljósleiðara í strengjum á meginleiðum, gegn sanngjörnu stofnframlagi. Gera skal ráð fyrir þessu við hönnun kerfisins en nánari útfærsla þessa og umfang verður ákveðin á undirbúningsstigi framkvæmda sveitarfélagsins.
38. Fylgja skal reglum um veitingu opinberra styrkja samanber leiðbeiningar Póst- og fjarskiptastofnunar, sjá <https://www.pfs.is/fjarskipti/ljosleidarauppbygging-og-rikisstyrkir/>